

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 22 februari 1973.

Bij de mondelinge behandeling van de Machtigingswet Inschrijving studenten in uw Kamer op 29 juni 1972 heeft Minister De Brauw toegezegd, dat over het selectie criterium bij de toepassing van genoemde wet voor het cursusjaar 1973-1974 overleg met de Kamer zou worden gepleegd. Aan deze toezegging wil ik gaarne gevolg geven.

Ik ga er daarbij van uit dat voor het komende cursusjaar opnieuw in enkele studierichtingen het aantal aanmeldingen voor toelating tot het eerste jaar groter zal zijn dan de berekende onderwijscapaciteit en dat derhalve een beperking noodzakelijk zal zijn.

Hoe ver de vraag en het beschikbaar aantal studieplaatsen uiteen zullen lopen en in welke studierichtingen kan thans nog niet worden overzien. Wel is zeker dat als gevolg van de omzetting van de vijfjarige h.b.s. in het zesjarig atheneum volgens de Wet op het Voortgezet Onderwijs het aantal eindexaminandi geringer zal zijn dan normaal. Maar welke verschuivingen er in de studievoorkeur van de zich aanmeldende eerstejaarsstudenten zullen optreden is onzeker. Tevens heeft een enquête onder hen die het vorig jaar zijn uitgeloot voor de studierichtingen der geneeskunde, tandheelkunde en diergeneeskunde uitgewezen, dat vermoedelijk ongeveer 80 pct. zich opnieuw voor dezelfde studierichting zal aanmelden. Ten slotte zal ik via de Academische Raad nog een opgave moeten ontvangen van de onderwijscapaciteit van de faculteiten, die menen voor toepassing van de machtigingswet inschrijving studenten in aanmerking te komen.

Om mij van advies te dienen over de te volgen selectieprocedure heb ik een beroep gedaan op een werkgroep van enkele deskundigen onder voorzitterschap van prof. dr. S. Wiegersma. Deze werkgroep heeft mij op 3 januari 1973 haar rapport aangeboden. Tevens heeft de Centrale Commissie Aanmelding en Plaatsing a.s. Eerstejaarsstudenten zich in haar rapport van 12 december 1972 onder andere over de selectie uitgesproken. Deze beide rapporten zijn besproken in de Academische Raad op 3 februari 1973 en in de Eerste Afdeling van de Onderwijsraad op 10 februari daaraan volgende. Beide instanties hebben mij hun advies gezonden. Als bijlage van deze brief bied ik U de hier genoemde adviezen aan.

De volgende vragen zijn ten aanzien van de selectieprocedure aan de orde gesteld:

a. moeten zij die minstens een bepaald gemiddeld cijfer bij hun eindexamen hebben gehaald voorrang genieten of moet tussen allen die zich aanmelden worden geloot?

b. kunnen andere selectiemiddelen worden toegepast dan de eindexamencijfers en loting?

c. in hoeverre zouden zij die in 1972 zijn uitgeloot thans bij wederaanmelding rechtstreeks moeten worden toegelaten?

d. moeten zij die hun militaire dienstplicht hebben vervuld evenals in 1972 een speciale behandeling genieten?

e. moeten zij die een studiecontract hebben aangegaan met het Ministerie van Defensie en zij die een studiebeurs ontvangen van de regeringen van Suriname en de Nederlandse Antillen rechtstreeks worden toegelaten?

*Aan
de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal*

Ad a. Alle bovengenoemde adviezen willen een rechtstreekse toelating verlenen aan hen die een gemiddeld cijfer van $7\frac{1}{2}$ of hoger hebben behaald voor alle vakken waarin eind-examen is gedaan. Deze adviezen berusten op de door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde generatiestatistieken, waarin voor vele studierichtingen een verband tussen eindexamencijfers en numeriek rendement wordt aangetoond. In de adviezen wordt een voorkeur uitgesproken voor het leggen van de grens bij het cijfer $7\frac{1}{2}$. Daarmee wordt aangesloten bij de regeling die voor het cursusjaar 1972-1973 is toegepast. Het introduceren van verdere verfijningen in dit stelsel, bij voorbeeld door bijzondere aandacht te schenken aan zeer goede cijfers in bepaalde, voor de gekozen studierichting relevant geachte, vakken wordt in de meeste adviezen afgewezen.

Ik ben voornemens mij bij deze adviezen aan te sluiten en ook voor het cursusjaar 1973-1974 hen die een gemiddeld cijfer van $7\frac{1}{2}$ of hoger hebben voor alle vakken waarin eind-examen is gedaan rechtstreeks tot de gekozen studierichting toe te laten.

Ad b. Door de werkgroep-Wiegersma is gepleit voor het geven van een extra mogelijkheid voor rechtstreeks toelating, in de vorm van een speciale toets in een of twee vakken die voor het numeriek rendement in de betrokken studie worden geacht een bijzondere voorspellende waarde te hebben. Het behalen van een nader vast te stellen resultaat in deze objectieve toets zou eveneens een rechtstreekse toelating moeten verschaffen.

De overige adviserende instanties hebben deze verfijning afgewezen, onder andere omdat deze een aantasting zou kunnen betekenen van de aan het eindexamen verbonden studierechten.

Ik meen het laatstgenoemde argument zwaar te moeten laten wegen. Het slagen voor het eindexamen v.w.o. geeft toelating tot de universitaire studie, zij het dat het vakkenpakket zekere beperkingen in de keuze oplegt. Een speciale toets zou een nieuw element in de overgang van het v.w.o. naar het w.o. introduceren, hetwelk ik in strijd acht met het beleid dat gericht is op ruime overgangsmogelijkheden.

Ad c. Door de Centrale Commissie Aanmelding en Plaatsing a.s. Eerstejaarsstudenten is aanbevolen allen, die in 1972 zijn uitgeloot en die zich opnieuw voor dezelfde studie aanmelden, rechtstreeks toe te laten. Deze aanbeveling is door de Academische Raad en de Onderwijsraad overgenomen. Hiervoor worden twee argumenten aangevoerd, namelijk dat de studenten in 1972 betrekkelijk onverwacht zijn geconfronteerd met de realiteit, dat zij niet in de gekozen studierichting konden worden geplaatst. Een toelating van deze groep in het cursusjaar 1973-1974 wordt daarom redelijk geacht. Ten tweede wordt verwacht dat deze toelating zonder al te veel moeilijkheden zal kunnen geschieden, omdat het aantal nieuwe aanmeldingen voor het komende cursusjaar vermoedelijk iets lager zal zijn.

De werkgroep-Wiegersma heeft zich tegen het verlenen van voorrang aan uitgesloten verzet, omdat zij het toepassen van een wachtlijststelsel principieel onjuist vindt. Deze maatregel gaat ten koste van de nieuwe jaargang van eindexaminedi en zal, gezien het toenemende aantal aanmeldingen, op korte termijn tot ernstige verstoringen leiden.

Hoewel ik geheel instem met mijn ambtsvoorganger die zich bij de mondelinge behandeling van het ontwerp-Machtigingswet Inschrijving Studenten in uw Kamer (*Handelingen Tweede Kamer, zitting 1971-1972, blz. 3878 linker kolom*) gekeerd heeft tegen een systeem van wachtlijsten, meen ik mij toch bij het advies van de Academische Raad en de Onderwijsraad te moeten aansluiten en ben ik bereid de het vorig jaar uitgesloten voor het cursusjaar 1973-1974 voorrang te verlenen. Deze groep verkeert in een bijzondere positie en vraagt op grond daarvan een tegemoetkoming. Tevens verwacht ook ik dat de numerieke consequenties van deze maatregel voor het komende cursusjaar niet ernstig zullen zijn. Anderzijds deel ik

de principiële bezwaren van de werkgroep-Wiegersma tegen deze voorrang, zodat voor het volgende cursusjaar op een tegemoetkoming van deze aard niet meer ware te rekenen.

Ad d. Ten aanzien van de speciale maatregel om hen die hun militaire dienstplicht hebben vervuld rechtstreeks toe te laten heeft alleen de Centrale Commissie Aanmelding en Plaatsing een advies uitgebracht. Zij zou deze tegemoetkoming willen beperken tot hen voor wie de dienstplicht een vertraging van twee studie jaren betekende.

Mijn ambtsvoorganger heeft tijdens de mondelinge behandeling van de Machtigingswet Inschrijving Studenten in 1972 (*Handelingen Tweede Kamer, zitting 1971-1972, blz. 3878 linker kolom*) de bedoelde tegemoetkoming in overweging genomen onder het voorbehoud, dat hierbij geen grote aantallen in het geding zouden zijn. Voor het cursusjaar 1972-1973 zijn tot de geneeskunde 144 studenten op deze grond toegelaten op een totaal aantal aanmeldingen van 2779. Voor de tandheelkunde waren deze cijfers resp. 95 en 670 en voor de diergeneeskunde resp. 21 en 263.

Hoe groot deze aantallen in 1973 zullen zijn valt niet te voorspellen. Het is echter niet te verwachten dat het aantal zo groot zal zijn dat de lotingskansen voor de anderen hierdoor ernstig zullen worden beïnvloed. Op grond hiervan ben ik voornemens de voor het jaar 1972-1973 gevolgde procedure ten aanzien van de oud-dienstplichtigen ook voor het nieuwe cursusjaar toe te passen, zonder hiermede voor hierna komende cursussen te willen vooruitlopen op een beslissing ten aanzien van deze categorie.

Ad e. De contractanten van het Ministerie van Defensie en de houders van een studiebeurs van de regeringen van Suriname en de Nederlandse Antillen vormen een relatief kleine groep.

Door de verplichtingen die zij zijn aangegaan en door de toelatingsrechten die hiervoor in wezen worden verondersteld nemen zij een bijzondere positie in. Ik meen ook voor het cursusjaar 1973-1974 aan de behoefte van het Ministerie van Defensie en van de regeringen van Suriname en de Nederlandse Antillen wat dit betreft tegemoet te moeten komen. Over de wijze en de omvang van deze voorziening zal op korte termijn overleg met het betrokken ministerie en de beide genoemde regeringen plaatsvinden.

Allen die zich voor een studierichting waarop de Machtigingswet Inschrijving Studenten voor het cursusjaar 1973-1974 van toepassing zal zijn en die niet vallen onder een van de hierboven genoemde categorieën, zullen aan een lotingssysteem worden onderworpen.

Door deze beslissing zal het in 1972 gevolgde stelsel in het algemeen opnieuw worden toegepast, met als belangrijkste verschil de aan de uitgesloten van het vorig jaar te verlenen rechtstreekse toelating.

Ter tegemoetkoming in bijzondere gevallen van gedwongen afwijzen van zich aanmeldende eerstejaars heeft de werkgroep-Wiegersma voorgesteld bij elke faculteit, die een numerus fixus kent, een zekere ruimte te reserveren. De Academische Raad heeft dit voorstel overgenomen. De raad beveelt aan om binnen deze te reserveren ruimte behalve hen die hierop wegens bijzondere persoonlijke omstandigheden een beroep zouden kunnen doen, eventueel ook buitenlanders toe te laten. De beoordeling van deze verzoeken zou aan de plaatsingscommissies moeten worden toevertrouwd.

Ook deze aanbeveling zou ik willen overnemen. Een nog nader vast te stellen gering aantal plaatsen zal bij de betrokken faculteiten voor het genoemde doel worden gereserveerd. De plaatsingscommissies zullen de criteria uitwerken volgens welke deze bijzondere gevallen zullen worden behandeld.

*De Minister van Onderwijs
en Wetenschappen,*

C. VAN VEEN.